

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 467/2016-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. júna 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Dávidom Štefankom, Kutlíkova 17, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Ndt 7/2016 z 31. marca 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. mája 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Ndt 7/2016 z 31. marca 2016 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu“).

V úvode sťažnosti sťažovateľ uvádza, že napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu, ktorým najvyšší súd rozhodol, že trestnú vec sťažovateľa a spol., vedenú Krajským súdom v Nitre (ďalej len „krajský súd“) pre pokračovací obzvlášť závažný zločin poisťovacieho podvodu podľa § 223 ods. 1 a 3 písm. c) a ods. 5 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) a i) Trestného zákona, v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona tomuto súdu neodňal, boli porušené jeho základné práva, a to „*právo na zákonného sudcu uvedené v čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 48 ods. 1 Ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3, ods. 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru, právo na osobnú slobodu uvedené v čl. 17 ods. 2 Ústavy SR a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 Dohovoru, právo byť vzatý do väzby iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu uvedeného v čl. 17 ods. 5 Ústavy SR a čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a ods. 4 Dohovoru, právo na prejednanie veci verejne a bez zbytočných prietáhov a zásada rovnosti zbraní podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru a tiež právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 ods. 3 písm. b) Dohovoru...*“.

Zo sťažnosti a z jej príloh ďalej vyplýva, že sťažovateľ bol uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 33 Tp 38/2014 zo 16. mája 2014 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Tpo 25/2014 z 26. mája 2014 podľa § 72 ods. 1 a 2 Trestného poriadku vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku. Väzba sťažovateľovi začala plynúť dňom zadržania, t. j. 13. mája 2014.

Dňa 16. októbra 2015 bola okresnému súdu podaná na sťažovateľa a ďalších obvinených obžaloba pre obzvlášť závažný zločin poisťovacieho podvodu podľa § 223 ods. 1 a 3 písm. c) a ods. 5 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) a i) Trestného zákona.

Uznesením okresného súdu sp. zn. 33 Tk 2/2015 z 30. októbra 2015 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tos 88/2015 z 11. novembra 2015 v bode 1 uznesenia krajského súdu bol sťažovateľ ponechaný vo väzbe z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku.

Dňa 3. februára 2016 doručila obžalovaná [REDAKOVANÉ] (ďalej len „obžalovaná“) prostredníctvom svojho obhajcu predsedovi krajského súdu návrh na odňatie a prikázanie veci, ktorým „*namietala*“ všetkých sudcov krajského súdu a žiadala trestnú vec krajskému súdu odňať a prikázať ju na rozhodnutie inému zákonnému súdu mimo Nitrianskeho kraja. Rovnaký návrh na odňatie veci adresoval obhajca obžalovanej aj predsedovi trestnoprávneho kolégia krajského súdu.

Dňa 14. marca 2016 podal obhajca obžalovanej na krajskom súde návrh na vylúčenie sudcov krajského súdu z rozhodovania a návrh na odňatie veci a jej pridelenie inému príslušnému súdu.

Dňa 24. marca 2016 bolo najvyššiemu súdu prostredníctvom obhajcu doručené vyjadrenie obžalovanej a sťažovateľa ku konaniu o odňatí a prikázaní veci, vo vzťahu ku ktorému mal najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí uviesť, že zotrvali na stanovisku, že krajský súd je v ich trestnej veci zaujatý, a preto navrhli ich návrhu na odňatie veci vyhovieť.

Dňa 31. marca 2016 najvyšší súd napadnutým rozhodnutím rozhodol, že trestnú vec sťažovateľa a spol., vedenú krajským súdom pre pokračovací obzvlášť závažný zločin poisťovacieho podvodu podľa § 223 ods. 1 a 3 písm. c) a ods. 5 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) a i) Trestného zákona, v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona tomuto súdu neodňal.

Podľa sťažovateľa už uvedené vyjadrenie najvyššieho súdu nie je celkom pravdivé. Sťažovateľ uvádza, že v ich vyjadrení z 24. marca 2016 bola namietaná príslušnosť okresného súdu aj krajského súdu, no najvyšší súd sa týmto podaním a dôvodmi v ňom uvedenými absolútne nezaoberal a napriek tomu, že obžalovaná a sťažovateľ žiadali o odňatie predmetnej veci okresnému súdu, najvyšší súd rozhodol napadnutým rozhodnutím len o neodňatí veci krajskému súdu. Podľa sťažovateľa v predmetnom vyjadrení boli jasne popísané všetky pochybenia okresného súdu aj krajského súdu, ktoré sú podľa neho natoľko

závažné, že ich je treba jednoznačne považovať za dôležité dôvody podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku.

Sťažovateľ uvádza, že sám najvyšší súd v napadnutom uznesení definoval dôležité dôvody ako okolnosti, ktoré v konkrétnej trestnej veci zabezpečia lepšie uplatnenie základných zásad trestného konania prostredníctvom súdu, ktorému je vec delegovaná. Za dôležité okolnosti najvyšší súd považuje také okolnosti, ktoré zabezpečia náležité zistenie skutkového stavu veci, dodržanie zásady ústnosti a bezprostrednosti, čo najrýchlejšie prerokovanie veci, výchovné pôsobenie trestného konania na obžalovaného i na ostatných občanov a zabezpečia najmä dôveru občanov v nestranné, objektívne a spravodlivé rozhodnutie súdu v prípadoch, keď sú vylúčení všetci sudcovia príslušného súdu. Zastáva názor, že všetky už uvedené okolnosti, ktoré najvyšší súd považuje za dôležité dôvody, by boli splnené práve delegáciou veci inému súdu toho istého stupňa. Podľa neho tým, že je predmetná vec stále vedená okresným súdom a krajským súdom, dochádza k porušovaniu týchto okolností. Neobstojí podľa neho ani ústavný princíp neodňateľnosti veci zákonnému sudcovi podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 48 ods. 1 ústavy, keďže v tomto prípade dôležité dôvody prevažujú nad touto zásadou, a to aj s prihliadnutím na jeho názor, že okresný súd a krajský súd nepovažuje za zákonný. Je presvedčený, že zásahy okresného súdu a krajského súdu do jeho základných práv a slobôd sú natoľko závažné, že neexistuje dôvod, ktorý by mal odňatie tejto trestnej veci a prikázaniu inému súdu toho istého druhu brániť.

Podľa sťažovateľa jeden z najzávažnejších dôvodov, ktorý svedčí v prospech odňatia a prikázania veci inému súdu, ktorý bol namietaný od počiatku konania, je fakt, že sudkyňa okresného súdu [REDACTED] je zaujatá voči obhajcovi obžalovaných, aj voči samotným obžalovaným. Námietky zaujatosti boli podávané v priebehu konania viackrát. Sťažovateľ je toho názoru, že kvôli osobným sporom medzi sudkyňou a obhajcom, ale aj kvôli zaujatosti sudkyne voči obžalovaným boli viackrát porušené ich práva, a to najmä aby bola trestná vec obžalovaných prerokovaná spravodlivo, verejne a v primeranej lehote nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o ich

občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého sú obžalovaní.

Sťažovateľ následne popisuje, ako je potrebné vnímať nestrannosť sudcu, a v tejto súvislosti uvádza aj viacero judikátov ústavného súdu (III. ÚS 16/00, III. ÚS 24/05, IV. ÚS 38/09, III. ÚS 198/09, pozn.), zároveň poukazuje aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (rozsudok vo veci Delcourt v. Belgicko zo 17. 1. 1970, rozsudok vo veci Piersack v. Belgicko z 21. 9. 1982, rozsudok vo veci Padovani v. Taliansko z 26. 2. 1993, pozn.).

Sťažovateľ je toho názoru, že za dôležitý dôvod podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ustálenej súdnej praxe treba považovať *„aj zistenie takých konkrétnych skutočností, ktoré vzhľadom na svoju závažnosť môžu opodstatňovať vznik pochybností verejnosti alebo strán o nezaujatosti príslušného súdu a o tom, či vec bude nestranne a nezaujato rozhodnutá. V prípade zistenia okolností uvedeného charakteru, treba v záujme dosiahnutia účelu trestného konania vylúčiť možnosť vzniku takých pochybností, a je preto namieste rozhodnúť o odňatí veci príslušnému súdu a jej prikázaní inému súdu toho istého druhu a stupňa, na ktorom vznik naznačených pochybností o nezaujatosti a nestrannosti nehrozí.“*.

K pochybeniu podľa neho došlo *„aj v priebehu prvých hlavných pojednávaní, ktoré sa z kapacitných dôvodov uskutočňovali v priestoroch väznice [REDACTED]. Hneď na jeho samom začiatku rozhodol senát Okresného súdu Nitra (pod vedením [REDACTED]) o vylúčení verejnosti z tohto pojednávania, pričom toto svoje rozhodnutie odôvodnil údajným ohrozením bezpečnosti. Zo strany súdu nebolo toto jeho rozhodnutie bližšie odôvodnené a nebolo žiadnym spôsobom vysvetlené, koho bezpečnosť by mala byť v tejto veci ohrozená. Týmto konaním súdu bolo zasiahnuté do základnej zásady trestného konania, a to do zásady verejnosti, ako aj do základného práva Sťažovateľa.*

Rozhodnutie Okresného súdu Nitra považujeme za účelové odňatie možnosti verejnej kontroly priebehu tohto konania, ktorej sa snaží senát súdu vyhnúť aj za cenu porušenia základného práva obžalovaných na verejné prejednanie ich trestnej veci. Podľa názoru

Sťažovateľa Okresný súd Nitra zneužil svoje právo rozhodnúť o vedení konania a zabránil prístupu verejnosti na toto pojednávanie a to bez uvedenia akéhokoľvek objektívne akceptovateľného dôvodu...

Rozhodnutie Okresného súdu Nitra o vylúčení verejnosti považuje Sťažovateľ za účelové odňatie možnosti verejnej kontroly priebehu tohto konania, ktorej sa snaží senát súdu vyhnúť aj za cenu porušenia základného práva Sťažovateľa na verejné prejednanie jeho trestnej veci. Podľa názoru Sťažovateľa Okresný súd Nitra zneužil svoje právo rozhodnúť o vedení konania a zabránil prístupu verejnosti na toto pojednávanie a to bez uvedenia akéhokoľvek objektívne akceptovateľného dôvodu. Aj pod dojmom tejto skutočnosti, kedy je priebeh pojednávania vylúčený spod verejnej kontroly, nadobudlo podľa Sťažovateľa toto súdne konanie povahu takmer inkvizičného konania, v ktorom dochádza k porušovaniu základných práv...

Okresný súd Nitra postupoval aj pri tomto svojom rozhodovaní v rozpore so základnými ústavnými a procesnými zásadami, čím ešte viac zvýšil nedôveru Sťažovateľa na spravodlivý súdny proces, ktorý mu musí byť v právnom štáte garantovaný nielen formálne, ale aj reálne, a to aj takým postupom súdu v konaní, ktorý nevyvoláva žiadne pochybnosti o jeho nezávislom nestrannom a objektívnom postupe v konaní.“

Podľa sťažovateľa aj krajský súd je zaujatý z dôvodu, že vo všetkých veciach, týkajúcich sa obžalovaných smerujúcich voči rozhodnutiam okresného súdu rozhoduje vždy rovnaký a ten istý senát krajského súdu. Rozhodovanie o sťažnostiach obžalovaných, ktoré sú momentálne na krajskom súde, ale aj odňatie a príkazanie veci boli podľa sťažovateľa tiež najskôr pridelené tomuto senátu a až po intervencii ich obhajcu došlo k zmene pridelenia veci podľa rozvrhu práce súdu na rok 2016.

Sťažovateľ ďalej uvádza, že k ďalším priesťahom došlo aj v prípade predkladania dôkazov, a to znaleckého posudku, ktorý mal byť vypracovaný znaleckou organizáciou [REDAKOVANÉ] Namieta, že pôvodný termín na vypracovanie tohto znaleckého posudku bol určený na 30. apríl 2015, neskôr bol predĺžený do 30. septembra 2015, no ani do tohto dátumu nebol nakoniec znalecký posudok kompletne predložený. Zvyšná časť znaleckého posudku (druhá a tretia časť, pozn. sťažovateľa) nebola predložená ani do

skončenia prípravného konania, resp. do dňa podania obžaloby. Táto zvyšná časť znaleckého posudku bola okresnému súdu a najmä obhajobe sťažovateľa predložená až 7. marca 2016, teda v čase, keď už prebiehali prvé hlavné pojednávania. K predmetnému znaleckému posudku sťažovateľ zaslal prostredníctvom obhajcu na okresný súd vyjadrenie, v ktorom namietal zákonnosť takto vyhotoveného znaleckého posudku, ktorý považuje ako celok za nezákonný a pre účely trestného konania nepoužiteľný.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a následne vo veci samej rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné práva [redacted] podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3, ods. 4 a čl. 6 ods. 1 a čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31. 03. 2016, sp. zn. 5 Ndt 7/2016, porušené boli.

2. Sťažovateľovi Ústavný súd SR priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 363,79 EUR, ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť na účet Advokátskej kancelárie Dávida Štefanku, so sídlom Kutlíkova 17, 851 02 Bratislava číslo účtu [redacted] do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších

predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Jednou z možností, pre ktoré môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, je aj jej zjavná neopodstatnenosť. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti,

a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu, ktorým najvyšší súd rozhodol, že trestnú vec sťažovateľa a spol., vedenú krajským súdom pre pokračovací obzvlášť závažný zločin poisťovacieho podvodu podľa § 223 ods. 1, ods. 3 písm. c) a ods. 5 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) a i) Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona tomuto súdu neodňal.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon...

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: c) zákonné zatknutie alebo iné

pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva: obhajovať sa osobne alebo prostredníctvom obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá dostatok prostriedkov na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú.

Sťažovateľ v odôvodnení sťažnosti síce uvádza, prečo by mala byť vec odňatá okresnému súdu, resp. krajskému súdu, ale neuvádza, čím mali byť napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu porušené ním označené základné práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru. Odôvodnenie sťažnosti sťažovateľa podľa názoru ústavného súdu nezodpovedá návrhu na rozhodnutie, ktorého sa sťažovateľ domáha, a to aj napriek tomu, že sťažnosť predložil prostredníctvom kvalifikovaného právneho zástupcu.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že nevyhnutnou podmienkou konania ústavného súdu o individuálnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy je vznesenie relevantných námietok zo strany sťažovateľa spočívajúcich v uvedení skutočností svedčiacich o porušení jeho základných práv alebo slobôd rozhodnutím, opatrením, procesným postupom, prípadne inou aktivitou alebo nečinnosťou konkrétneho orgánu verejnej moci (orgánu štátnej správy, územnej alebo záujmovej samosprávy, súdu atď.). Vznesenie takýchto námietok podľa názoru ústavného súdu podanie sťažovateľa neobsahuje. Ústavný súd preto konštatuje, že sťažovateľ nepreukázal existenciu príčinnej súvislosti medzi napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu a namietaným porušením označených základných práv, preto už z tohto samotného faktu možno vyvodiť záver o zjavnej neopodstatnenosti jeho sťažnosti.

Ústavný súd pripomína, že nesúhlas sťažovateľa s napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu sám osobe nestačí na vyslovenie záveru, že týmto rozhodnutím boli porušené jeho základné práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd preskúmal návrh obžalovaných na odňatie veci krajskému súdu a jej prikázanie inému príslušnému súdu, ako aj obsah súdneho spisu, pričom dospel k záveru, že návrh obžalovaných nespĺňa zákonom požadované podmienky.

Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí uviedol: *«V prvom rade je potrebné uviesť, že na prerokovanie a rozhodnutie trestnej veci obžalovaných [REDAKOVANÉ] a spol. je príslušný Okresný súd Nitra, ktorého vecná príslušnosť vyplýva z ustanovenia § 16 ods. 1 písm. b/ Tr. por. a miestna príslušnosť z ustanovenia § 17 ods. 2 Tr. por. O príslušnosti tohto súdu na prerokovanie veci napokon rozhodol i Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 11. januára 2016 sp. zn. 2 Ndt 27/2015.*

Podľa § 23 ods. 1 Tr. nor, z dôležitých dôvodov môže byť vec príslušnému súdu odňatá a prikázaná inému súdu toho istého druhu a stupňa; o odňatí a prikázaní rozhoduje súd, ktorý je obom súdom najbližšie spoločne nadriadený.

Zo znenia citovaného ustanovenia vyplýva, že odňatie veci príslušnému súdu a jej prikázanie inému súdu toho istého stupňa je prípustné len za podmienok, že pre takýto procesný postup existujú dôležité dôvody. Za dôležité dôvody v zmysle citovaného ustanovenia je potrebné považovať také okolnosti, ktoré v konkrétnej trestnej veci zabezpečia lepšie uplatnenie základných zásad trestného konania prostredníctvom súdu, ktorému je vec delegovaná. Dôležitými dôvodmi sú okolnosti, ktoré zabezpečia náležité zistenie skutkového stavu veci, dodržanie zásady ústnosti a bezprostrednosti, čo najrýchlejšie prerokovanie veci, výchovné pôsobenie trestného konania na obžalovaného i na ostatných občanov a zabezpečia najmä dôveru občanov v nestranné, objektívne a spravodlivé rozhodnutie súdu v prípadoch, kedy sú vylúčení všetci sudcovia príslušného súdu. Námietku zaujatosti vznesenú procesnou stranou voči všetkým sudcom príslušného súdu považuje súdna prax za návrh na delegáciu v zmysle § 23 ods. 1 Tr. por.

Z článku 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon. Pre zákonnú zmenu príslušnosti súdu, t. j. pre výrok, ktorým sa mu konkrétna vec odníma a prikazuje sa inému súdu toho istého druhu a stupňa, musia byť splnené tak závažné „dôležité dôvody“, ktoré sú porovnateľné s významom ústavného princípu neodňateľnosti veci zákonnému sudcovi.

Preskúmaním spisového materiálu najvyšší súd nezistil žiadne okolnosti, ktoré by odôvodňovali postup podľa § 23 ods. 1 Tr. por. Obžalovaná [REDAKOVANÉ] a napokon i [REDAKOVANÉ] svoj návrh na odňatie veci a zaujatosti sudcov krajského súdu založili iba na všeobecnej námietke. Že sudcovia krajského súdu sú zaujatí pre ich predchádzajúce rozhodovanie v trestnej veci.

Z ustanovenia § 31 ods. 1 Tr. por. vyplýva že z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca, prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník, asistent prokurátora a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencovi alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Pomerom k prejednávanej veci treba rozumieť napr., že uvedený orgán alebo jemu blízka osoba boli poškodení prejednanou trestnou činnosťou. Pomerom k osobám,

ktorých sa úkon priamo týka a k ďalším osobám uvedeným v citovanom ustanovení sa rozumie, že je k uvedeným osobám najmä v pomere príbuzenskom, švagrovskom, druha a družky, prípadne vo vzťahu úzko priateľskom alebo nepriateľskom. Osobami, ktorých úkon sa priamo týka, sú najmä strany trestného konania. Námietka zaujatosti nemôže byť v zmysle § 32 ods. 6 Tr. por. založená len na výhradách smerujúcich k procesnému postupu súdu.

K osobnej zaujatosti sudcu môže dôjsť iba vtedy, ak je vzťah sudcu k osobám uvedeným v § 31 ods. 1 Tr. por. takej vnútornej kvality a intenzity, že sudca nie je spôsobilý rozhodnúť nestranne a nezávisle a tento vzťah by sa takým mohol javiť aj navonok. Kolegiálne vzťahy, ktoré vyplývajú z výkonu funkcie sudcu nemôžu samé o sebe opodstatniť vylúčenie sudcu, hoci by išlo o vzťahy priateľské. Je nevyhnutnou súčasťou profesionality sudcu, aby bol schopný nestranne rozhodnúť aj vo veciach, v ktorých vystupujú osoby, ku ktorým ma uvedený vzťah. V posudzovanej veci o sťažnostiach obžalovaných ma v zmysle Rozvrhu práce na rok 2016 rozhodovať senát [REDAKOVANÉ] ktorého členmi sú [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], u ktorých najvyšší súd napriek výhradám obžalovanej [REDAKOVANÉ] nezistil žiadny zákonný dôvod pre ich vylúčenie z vykonávania úkonov trestného konania. V tejto súvislosti najvyšší súd pripomína, že každý sudca je pri výkone svojej funkcie nezávislý a zákony a iné všeobecné záväzné predpisy je povinný vykladať podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia v zmysle § 2 ods. 2 zák. č. 385/2000 Z. z. v znení zmien a doplnkov a je povinný prerokovať a rozhodnúť všetky veci, ktoré mu boli pridelené v súlade s platným rozvrhom práce súdu.

Obsah tohto práva a povinnosti je základným pilierom výkonu funkcie sudcu, keď výnimky môžu vyplývať len z naplnenia zákonných predpokladov, ktoré však v posudzovanej veci neboli splnené. Námietky uvádzané v návrhu na odňatie veci možno subsumovať pod procesný postup, ktorý je podľa už vyššie uvedeného ustanovenia § 32 ods. 6 Tr. por. vylúčený ako dôvod námietky s tým dôsledkom, že o takej námietke sa nekoná. Najvyšší súd pripomína, že inštitút odňatia a prikázania veci „tzv. delegácia“ sa nesmie stať prostriedkom na porušenie práva na zákonného sudcu, ale ani prostriedkom k tomu, aby procesné strany určovali, kto bude zákonným sudcom v konkrétnej trestnej veci bez splnenia zákonných podmienok v zmysle § 23 ods. 1 Tr. por.

V posudzovanej veci Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní spisového materiálu zhromaždeného v priebehu doterajšieho konania nezistil dôvod na odňatie veci Krajskému súdu v Nitre pre pochybnosti o zaujatosti všetkých jeho sudcov, ako to obžalovaní naznačovali vo svojich podaniach, preto nemohol návrhu obžalovaných vyhovieť a rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Nad rámec uvedeného považuje najvyšší súd uviesť, že obhajca podal prvý návrh na odňatie veci krajskému súdu adresovaný predsedovi krajského súdu, kde došiel 3. februára 2016, teda žiadosť podával ešte v čase, kedy krajský súd vo veci nerozhodoval, teda nebol dôvod na predkladanie veci najvyššiemu súdu. Obdobný návrh adresoval i predsedovi trestnoprávneho kolégia krajského súdu. Keďže trestný spis sa nachádzal na súde prvého stupňa, predseda krajského súdu i predseda trestnoprávneho kolégia správne postúpili podania obžalovanej súdu prvého stupňa na ďalší procesný postup. Najvyšší súd pripomína, že ani predseda súdu ani predseda trestnoprávneho kolégia nie sú v zmysle zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov oprávnení zasahovať do rozhodovacej činnosti. Oprávnenia predsedu kolégia sú upravené v ustanovení § 17 ods. 4 tohto zákona a oprávnenia predsedu krajského súdu, ako orgánu správy a riadenia súdov, upravuje § 74 citovaného zákona.»

Vo vzťahu k návrhu obžalovanej a sťažovateľa na odňatie veci okresnému súdu najvyšší súd uviedol, že o tomto návrhu nerozhodoval „vzhľadom na predchádzajúce rozhodnutie z 10. februára 2016. sp. zn. 3 Ndt 4/2016, nakoľko návrhy neobsahovali žiadne nové skutočnosti, najvyššiemu súdu predtým neznáme“.

Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre neustále zdôrazňuje, že vo veciach, ktoré patria do právomoci všeobecných súdov, nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, IV. ÚS 339/2013).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery všeobecný súd vyvodil. Úloha

ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, IV. ÚS 27/2010). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00).

Na základe takto vymedzených východísk ústavnoprávneho prieskumu ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd pri rozhodovaní o odňatí veci krajskému súdu postupoval v medziach svojej právomoci, jeho úvahy sú logické, právne akceptovateľné a ústavne udržateľné. Napadnuté rozhodnutie je napokon aj náležite odôvodnené. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že ani námietka sťažovateľa týkajúca sa nerozhodovania najvyššieho súdu o odňatí veci okresnému súdu nie je na mieste, keďže najvyšší súd riadne odôvodnil, prečo o tomto návrhu nerozhodoval.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a sťažovateľom označenými základnými právami podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a právami podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by naznačovala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie.

Na základe uvedeného ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami obsiahnutými v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júna 2016